

PASSA

TYGODNIK SĄSIADÓW

URSYNÓW • MOKOTÓW • WILANÓW • LESZNOWOLA • PIASECZNO • KONSTANCIN • JEZIORNA

2 grudnia 2021 czasopismo bezpłatne Nr 48 (1088)

www.passa.waw.pl

WYCHODZI OD 2000 ROKU!

ISSN 1640-405X

PRACOWNIA KUCHAREK SZEŚĆ

Zamów on-line na www.kucharekszesc.pl

Zamów telefonicznie (22) 855 00 55

Wątpliwy pomnik...

Czyt. str. 9

Setka Warszawianki

Czyt. str. 13

Będzie Centrum Opiekuńcze

Czyt. str. 4

Dekada Veturilo

Czyt. str. 10

Pomoc przedświąteczna

TAK. POMAGAMI!

Wiż produkt o długim terminie ważności do naszych koszyków

OGÓLNOPOLSKA ZBIÓRKA ŻYWNOSCI

Czyt. str. 8

Wiadoma rzecz – stolica! Lecz dobre słowo zbędne...

sportowy zastój, jaki w stolicy charakteryzuje nie tylko ten klub, to w dużym stopniu następstwo niewłaściwego zarządzania przez miasto bazą sportu wyczynowego w ostatnich 30 latach, również w dziedzinie inwestycji.

Na szczęście piastujący od niedawna funkcję prezydenta stolicy i rozumiejący potrzeby nowoczesnego społeczeństwa Rafał Trzaskowski – pomimo znacznego pomniejszenia przez państwo budżetów samorządowych – robi, co może, żeby wspomóc sport. Jubileusz Warszawianki zbiegł się akurat z ogłoszeniem rozbudowy obiektów nie mniej zasłużonej, 110-letniej Polonii. Zaplanowana modernizacja kompleksu przy Konwiktorskiej cieszy nie tylko sympatyków tego klubu, w którym na najlepszą sportsmenkę świata wyrosła siedmiokrotna medalistka olimpijska w lekkoatletyce Irena Kirszenstein-Szewińska. Prezydent Trzaskowski podpisał umowę dotyczącą zaprojektowania nowego stadionu, hali sportowej, tzw. Centrum Wsparcia Sportu i placu miejskiego z fontannami.

To będzie nowoczesna szata jednostki miejskiej o nazwie Ośrodek Polonia. Pracownia JSK Architekti ma wykonać niezbędne projekty, a miasto przeznaczyło na to 13 mln złotych. Nowy stadion pomieści 15,5 tysiąca kibiców, a hala – 2 tysiące, więc będzie można tam rozgrywać ligowe mecze koszykówki. Podziemny parking na 700 aut to też dobry pomysł, chociaż nie ma to porównania ze Stadionem Narodowym (1800 miejsc pod dachem plus wielka liczba na zewnątrz). Tak samo dobrym pomysłem jest partnerstwo publiczno-prywatne w tej inwestycji. Nareszcie czyni się coś istotnego w zakre-

RYS. PETRO/AUGUST

sie sportowej bazy Warszawy – wszak zmodernizowano Hutnika, stok narciarski na Szczęśliwicach, Park Wodny Moczydło, baseny w Powsinie i rozpoczęto przebudowę kompleksu Skry, gdzie jednak do szczęśliwego finału jeszcze daleka (i wyboista) droga, bo rząd nie chce zwyczajowo dofinansować budowy nowego stadionu tartanowego, bez którego lekkoatletyka w mieście leży i kwiczy.

Choć przykro to powiedzieć, nie da się jednak ukryć, że w porównaniu z przedwojennymi prezydentami Warszawy władze miasta po 1989 roku zrobiły dla sportu wyczynowego

tyle co nic, a wspólnie z władzami państwowymi (likwidacja Gwardii!) więcej mu zaszkodziły niż pomogły. I nawet wzniesienie przeznaczonego w zasadzie tylko dla piłki nożnej Stadionu Narodowego nic w tej opinii nie może zmienić, ponieważ i sama konstrukcja tego obiektu, i koncepcja jego wykorzystywania to jeden wielki błąd. Stąd tak rzadko odbywają się tam imprezy sportowe. Stanał po prostu nowoczesny pomnik bezmyślności, na który wydano, o ile wiem, ponad 2 miliardy złotych. Narodowy stoi i ziele pustką, a tymczasem warszawscy adepci lekkoatletyki nie mają

gdzie trenować i startować w naszym mieście. Pod względem bazy i.a. jesteśmy wśród stolic Europy na ostatnim miejscu wśród dwoma innymi, o wiele jednak uboższymi krajami. Poza tym, aż żal serce ścisła, gdy się widzi, że np. w Monachium rozsądnie zaplanowana inwestycja w postaci Allianz Areny pozwala rozgrywać mecze piłkarskie Bundesligi na okrągło. Jednej niedzieli (lub soboty) gra tam Bayern, następnej zaś TSV. Narodowy tymczasem najbardziej się teraz sprawdza jako centralny szpital covidowy, chociaż nie w tym celu go przecież zbudowano.

Na sportowym bezrybiu Warszawy z promocyjnego punktu widzenia ratowała nas ostatnimi czasy piłkarska Legia, zdobywając seryjnie tytuły mistrza Polski. Teraz jednak ta drużyna przynosi miastu więcej wstydu niż sławy, a do słabo grających zawodników dołączają jeszcze kibole, którzy podczas wyjazdowego meczu Legii z Leicesterem dokonali demolki tamtejszego stadionu. Nic tylko usiąść i płakać. No i trzymać kciuki za siatkarzy Projektu Warszawa (kiedyś AZS Politechnika), którzy w przeciwieństwie do piłkarzy z Łazienkowskiej spisują się bardzo dobrze w PlusLidze, a podstawowym graczem jest w tym teamie dawny siatkarz ursynowski Metra – Piotr Nowakowski.

Warszawa bardzo dużo straciła, gdy wciąż mieszkająca w naszym mieście trzykrotna mistrzyni olimpijska w rzucie młotem Anita Włodarczyk straciła cierpliwość w związku z kłopotami Skry i przeszła do AZS AWF Katowice, zostając jednocześnie twarzą znakomitego Stadionu Śląskiego w Chorzowie. A tam odepchnięci w stolicy od Narodowego lekkoatleci bezustannie przysparzają nam chwały w organizowanych co roku wielkich imprezach międzynarodowych.

Wygląda na to, że w sporcie stolica schodzi stopniowo do roli uboższego krewnego innych miast. Byłbym wiele rad, gdyby prezydent Rafał Trzaskowski zdołał jakoś tę degrengoladę powstrzymać.

MACIEJ PETRUCZENKO
PASSMITA
naczelnym@passa.waw.pl

Czy plan zimowych podróży może pomóc w rzuceniu palenia?

Zimowe wyjazdy to nie tylko narty i snowboard, albo ośnieżone górskie krajobrazy. Dla wielu osób to okazja, by pojechać w egzotyczne strony i cieszyć się nie tylko pięknymi widokami, ale i lokalnymi smakami.

Niestety, naukowcy zmierzli, że zdolność odczuwania zapachów i smaków po kilku latach palenia papierosów zmniejsza się aż kilkunastokrotnie, a odpowiadają za to zmiany naczyń krwionośnych zaopatrujących kubki smakowe, jak też modyfikacja skóry języka. Z pewnością nie to zagrożenie jest główną motywacją chęci rozstania się z nałogiem, ale warto o tym wiedzieć. Przez wiele lat osoby chcące rzucić palenie miały do dyspozycji wyłącznie alternatywy w postaci produktów z grupy nikotynowej terapii zastępczej, czyli plastry nikotynowe, tabletki lub specjalne gumy do żucia.

Dopiero w ostatnich latach palący zyskali więcej możliwości – kilkanaście lat temu pojawiły się papierosy elektroniczne, a kilka lat temu podgrzewacze tytoniu, m.in. glo. Zdaniem kilkudziesięciu instytucji zdrowia publicznego na świecie, e-papierosy redukują o 90-95 proc. szkodliwy wpływ palenia na zdrowie, bo nie wydzielają dymu. A jak wiadomo, to dym jest odpowiedzialny za znakomitą większość chorób odtytoniowych. Nieco niższy, choć zbliżony poziom potencjalnego ograniczenia ryzyka zdrowotnych według tzw. skali risk continuum przedstawiającej poziom ekspozycji konkretnych produktów na tok-

syny, wykazują wspomniane podgrzewacze tytoniu.

Konsumenci w poszukiwaniu podobnych doznań, jak w przypadku tradycyjnych papierosów, mogą trafić na produkty potencjalnie jeszcze mniej szkodliwe, niż e-papierosy czy podgrzewacze. Do takich należą choćby saszetki nikotynowe. Saszetki zostały bowiem umieszczone na wspomnianej skali obniżania ryzyka jako mniej szkodliwe od wszystkich alternatyw dla tradycyjnych papierosów poza nikotynową terapią zastępczą. Niektórzy naukowcy wskazują tę kategorię produktów jako narzędzie, które może skutecznie pomagać w pozbyciu się nałogu. [1]

Wiadomo – najlepiej porzucić wszelkie używki, ale jeżeli wydaje się to zbyt trudne, warto postawić na potencjalnie mniej toksyczne rozwiązania – tym bardziej, że saszetek nikotynowych, np. VELO, można używać dyskretnie, właściwie w każdym miejscu, także w środku transportu – podróżując, bez szkody i dyskomfortu dla innych.

[1] <https://asobczak.com.pl/woreczki-nikotynowe-nowy-rewelacyjny-jak-sie-wydaje-produkt-pomocny-w-redukcji-szkod-wywołanych-paleniem-tytoniu/>

Prawo i my

GDY SĄD NIE USTALIŁ KONTAKTÓW RODZICA Z DZIECKIEM

Rozwiodłam się dwa lata temu. Dzieci zamieszkały ze mną, a sąd nie ustalił ich kontaktów z mężem bo o to wnosiliśmy. Ustaliliśmy z mężem, że będzie widywał się z dziećmi w miarę jego możliwości i wyglądało na to, że kontakty te będą regularne i częste. Tak też poinformowaliśmy Sąd na rozprawie. Dodatkowo do pozwu załączaliśmy porozumienie wychowawcze. Z biegiem czasu ojciec widuje się z dziećmi coraz rzadziej, a kontakty trwają coraz krócej. Nie wyjeżdża z dziećmi na wakacje czy ferie. Były mąż nie informuje mnie o planowanych wizytach przez co czasami muszę odwoływać moje plany na spędzanie czasu z dziećmi. W jaki sposób mogę wyegzekwować na ojcu częstsze i bardziej regularne kontakty z dziećmi?

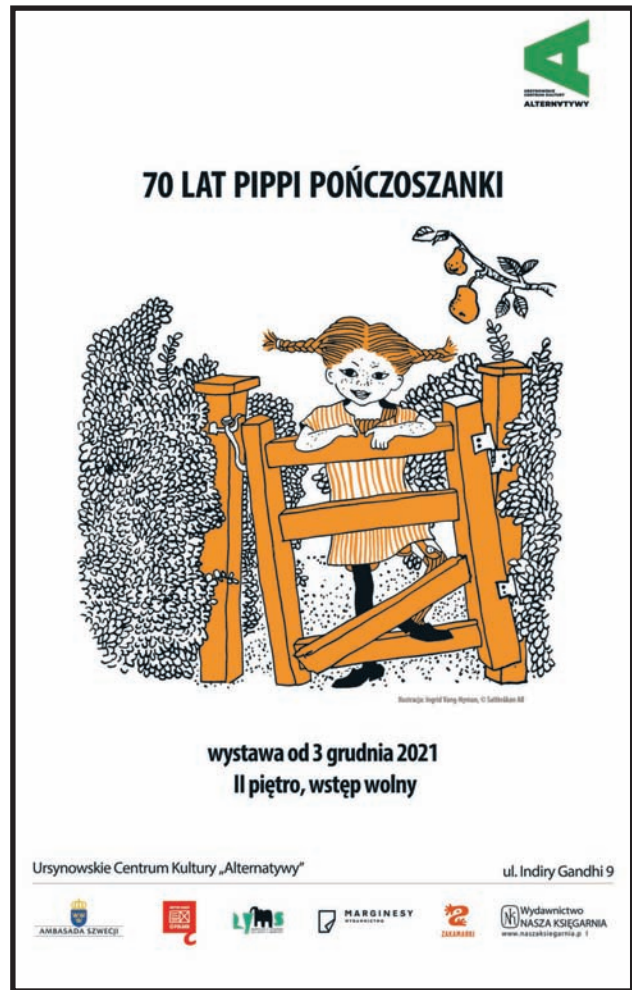
Zgodnie z art. 58 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem oraz orzeka, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Jednak na zgodny wniosek rodziców sąd nie rozstrzyga o ich kontaktach z dziećmi i pozostawia im swobodę w kształtowaniu tych kontaktów. Zazwyczaj rodzice wnioskuje o nieorzekanie przez sąd o kontaktach z dziećmi gdy mają sporządzone tzw. porozumienie wychowawcze. Bywa też, że rodzice rozstają się w przyjaznych relacjach i wolą regulować kontakty z dziećmi na bieżąco – wówczas również wnoszą o nieorzekanie o kontaktach z dziećmi przez sąd. Zdarza się częstokroć, że wniosek o nieregulowanie kontaktów jest składany ze względu na nienormowany czas pracy rodzica gdyż trudno jest przewidzieć wówczas, który weekend czy dzień tygodnia będzie mógł być przeznaczony na kontakty z dziećmi.

Sytuacja komplikuje się gdy jedno z rodziców zaniebuje kontakty z dziećmi, a sąd w wyroku rozwodowym nie orzekał o tych kontaktach, zaś rodzice nie ustalili ich długości i częstotliwości w porozumieniu wychowawczym. Rozwiązaniem sytuacji jest wystąpienie przez jednego z rodziców do sądu rodzinnego o zmianę wyroku rozwodowego poprzez ustalenie kontaktów drugiego rodzica z dziećmi i ścisłe wskazanie zasad tych kontaktów. Jeśli po takim uregulowaniu kontaktów rodzic nadal nie wykonuje ich zgodnie z orzeczeniem sądu, drugie z rodziców może zażądać aby na jego rzecz sąd rodzinny zagroził rodzicowi naruszającemu zasady kontaktów nakazaniem zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej.

Należy pamiętać, iż wniosek o ustalenie kontaktów z dziećmi dotyczyć może jedynie dzieci małoletnich, czyli poniżej 18 r. ż. - sąd nie orzeka o kontaktach dzieci pełnoletnich.

Magdalena Rogalska - radca prawny

Autorka prowadzi indywidualną Kancelarię Radcy Prawnego na Ursynowie

Mikołajki Zapominajki i Kiermasz Świąteczny w DOK Ursynów

6 grudnia to dla dzieci jeden z najprzyjemniejszych dni w roku. Mikołajki, to święto obchodzone ku czci Świętego Mikołaja biskupa z Miry. W przededniu tego wydarzenia, czyli 5 grudnia, w niedzielę, DOK Ursynów zaprasza na Kiermasz Świąteczny od godz. 10.00-14.00. Informacje organizacyjne:

- Kiermasz Świąteczny rozpoczyna się od godz. 10:00-14:00
- Warsztaty odbędą się w godzinach 12.30-14.00
- Wstęp bezpłatny, przedstawienie dla dzieci od 4-11 lat, czas trwania 60 min.
- Obowiązuje telefoniczna rezerwacja miejsc od 24.11 pod tel. 22 125 56 02

– W ramach ustawy o dostępności, osoby ze szczególnymi potrzebami chcące wziąć udział w wydarzeniu proszone są o kontakt pod nr. tel. 22 1255602 lub poprzez e-mail: biuro@dokursynow.pl.

Skromniejsze świąteczne iluminacje na Ursynowie

Mimo niedawnego, zwycięskiego projektu w Budżecie Obywatelskim, Ursynów nie będzie wyglądał jak miasteczko świętego Mikołaja. Iluminacje są tylko pożyczane, zaś ich koszt rośnie. Efektem jest skromna oprawa świąt.

Energooszczędne oprawy, złoty kolor światła nawiązujący do przedwojennych tradycji Warszawy i efektowne bramy będą witać spacerowiczów w okolicach Zamku Królewskiego. Takich nowości jak w centrum stolicy ciężko jednak szukać na Ursynowie.

Dekoracje są coraz droższe

W 2019 roku Budżet Obywatelski wygrał projekt: Oświetlenie Alei Komisji Edukacji Narodowej na okres świąt Bożego Narodzenia. Wówczas iluminacje świetlne zamontowano na 96 latarniach przy al. Komisji Edukacji Narodowej, na odcinku od strony północnej skrzyżowanie al. Komisji Edukacji Narodowej

z ul. Surowieckiego i ul. Beli Bartoka do skrzyżowania al. Komisji Edukacji Narodowej z ul. Wąwozową od strony południowej. Ponadto zakupiono projektor do wyświetlania obrazów na budynku ratusza i wynajęto 10 m oświetloną choinkę (LED).

Niestety, kwota 149 000 złotych, która wystarczyła na wypożyczenie iluminacji, z początkiem 2020 roku została zdjęta. Projektor przetrwał i już w okolicy weekendu ściana ratusza od strony ul. Gandhi przyozdobi wyświetlana świąteczna dekoracja. Pod urzędem ma stanąć choinka, ale to niestety tylko tyle. Podczas pandemii koronawirusa gminy ograniczają wydatki. Czekają jeszcze niepewność europejskich funduszy odbudowy oraz Polski Ład. Również i Ursynów w tym roku wstrzymał się ze świątecznymi instalacjami. Ustawienie tegorocznej choinki oraz przyozdobienie urzędu dzielnicy kosztować będzie 49 tys. złotych. Kwota jest podobna do ubiegłorocznej, ale rosną ceny wynajmu

świątełek oraz robocizny. Inflacja dotyka również świąteczne branże. Siłą rzeczy iluminacja będzie więc nieco skromniejsza. Nie będzie wystawiona też iluminacja parku im. Jana Pawła II. Tamtejsze lampki były własnością urzędu, ale po ich ostatnim demontażu stwierdzono zły stan techniczny większości elementów oświetlenia.

W centrum będzie na złoto

Inauguracja stołecznych iluminacji odbędzie się w pierwszy weekend grudnia 2021 roku. Zakończenie iluminacji nastąpi 15 lutego 2022 roku. W tym roku ulice ozdobią: tramwaj konny przy pomniku Kopernika, Labirynt przy hotelu Bristol, Karuzela i Altana „Zakończaj się na Święta” – plac Hoovera, Katarzyniarz i baloniarz – plac Zamkowy, choinka na placu Zamkowym, choinka na Rynku Starego Miasta, Nowy Świat – iluminacja całej ulicy.

W tym roku ulice ozdobią światła z energooszczędnymi dio-

dami, które pobierają nawet 8-10 razy mniej energii niż tradycyjne żarówki. Iluminacja została również wyposażona w system zarządzania dekoracją z uwzględnieniem redukcji jej mocy w godzinach nocnych oraz uzbrojenie

wszystkich elementów w urządzenia eco-saver, co obniży koszty eksploatacji o blisko 30 procent. Rozstawienie świateł i bram ma być takie, aby umożliwić bezpieczne wymijanie się w warunkach pandemicznych.

Miłośnicy światełek znajdą też coś dla siebie w Wilanowie. Tamtejszy pałac i jego ogród do 27 lutego zmieniają się nie do poznania. Królewski Ogród Świata to wystawa plenerowa, w ramach której tysiące kolorowych diod ułożono w finezyjne kształty. Gości odwiedzających wilanowski park po zmroku do pałacu prowadzi 75-metrowy świetlisty tunel, w którym rozbrzmiewa muzyka klasyczna. Na dziedzińcu wita ich strzeżona przez orły rozświetlona pergola, za którą rozpościera się Zimowy Ogród Króla. Goście mogą z nim spacerować aleją obsadzoną pnąciami i podziwiać rozkwitające światłem drzewka pomarańczowe. Tuż obok nich można zrobić sobie zdjęcie w świetlistej ramie z pałacem w tle. Pałac zaprasza również na mappingi na fasadzie pałacu oraz pokazy w Muzycznym Tunelu. Szczegóły w social mediach oraz na stronie internetowej muzeum.

Piotr Celej

Na Ursynowie powstał ekologiczny labirynt

Labirynt z żywopłotu to kolejny projekt zrealizowany w ramach budżetu obywatelskiego. Labirynt powstał obok Rowerowego Miasteczka przy ul. Kazury.

To ekologiczne i kreatywne miejsce zabawy oraz odpoczyn-

ku uzyskało w głosowaniu poparcie 1916 mieszkańców dzielnicy. Koszt realizacji to 59 900 zł.

- To ciekawy projekt, łączy on miejską zielen z funkcjonalnością placu zabaw dla najmłodszych – informuje zastępca burmistrza Bartosz Dominiak. Warto podkreślić, iż autor projektu to

jeden z najmłodszych wnioskodawców w ramach budżetu obywatelskiego. Dla wszystkich powinien to być wzór do naśladowania i motywacja do złożenia swoich pomysłów w kolejnej edycji budżetu obywatelskiego, co będzie możliwe już od 1 grudnia – dodaje.

Labirynt ma kształt kwadratu i zajmuje powierzchnię o wymiarach około 18x18 metrów. Zasadzony w październiku żywopłot ma wysokość i szerokość około 1 metra, a podłoże ścieżek o szerokości około 1,2 m jest wykonane z nawierzchni mineralnej. Po latach żywopłot będzie wyższy, dzięki czemu zabawa będzie jeszcze lepsza. Rodzice mogą podziwiać przyrodę i odpocząć, a dzieci pobawić się w tym miejscu w berka i chowanego. Atrakcja będzie służyć wiele lat, jako miejsce zabaw dla małych i dużych dzieci.

- Mam 10 lat i chciałbym zrobić labirynt z żywopłotu, który będzie jednocześnie ogrodem i miejscem, w którym dzieci będą mogły się bawić w różne zabawy. Taki sam widziałem na wakacjach i świetnie się bawiłem z moim bratem – wskazał w uzasadnieniu swojego pomysłu jeden z najmłodszych w Warszawie projektodawców budżetu obywatelskiego.

Trzy mln zł na Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne

Urząd Dzielnicy Ursynów poinformował o podpisaniu umowy na dodatkowe finansowanie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego dla osób z niepełnosprawnościami przy ul. Belgradzkiej. Do 9 milionów z budżetu Ursynów Ursynów otrzyma 3 miliony od Wojewody Mazowieckiego. Inwestycja umożliwi stworzenie warunków niezależnego i godnego funkcjonowania na miarę możliwości i potrzeb przyszłych podopiecznych. Ogłoszenie przetargu planowane jest jeszcze w 2021 roku, a budowa w latach 2022-23.

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami

Obiekt, o powierzchni ponad 1500 m², będzie wykorzystany do prowadzenia całodobowego Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego dla 20 osób dorosłych z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym i umiarkowanym. Obiekt, zgodnie z założeniami programu umożliwi stworzenie warunków niezależnego i godnego funkcjonowania na miarę możliwości i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W ofercie centrum znajdują się działania dopasowane do indywidualnej sytuacji uczestników, z możliwością dokonania przez nich wyboru zajęć i aktywności. COM zapewni również usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi asystenckie a także wsparcie w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych (takich jak: jedzenie, korzystanie z toalety, mycie się, ubieranie się, poruszanie się) oraz kształtowania podstawowych umiejętności komunikacyjnych.

Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne przy ul. Belgradzkiej będzie drugim obiektem w tym rejonie, po funkcjonującym od 2018 r. Ośrodku Wsparcia i Integracji, zapewniający opiekę i wszechstronne wsparcie mieszkańcom z niepełnosprawnościami.

Budynek złożony z dwóch części

Część całodobową stanowi budynek dwukondygnacyjny, z dwoma klatkami schodowymi i windą, bezpośrednio połączony z częścią dzienną. To w sumie 12 pokoiów jednoosobowych i 4 pokoje dwuosobowe z zapleczem sanitarnym (po 8 pokoiów na kondygnację). Na każdej kondygnacji znajdują się strefy spokoju/relaksu dla uczestników, dodatkowe miejsce spotkań, pokoje pracowników opieki nocnej (z łazienkami), pomieszczenia pomocnicze i porządkowe.

W części dziennej znajdują się 2 pokoje dzienne, sala wielofunkcyjna, sala do ćwiczeń, sala zajęć, gabinet lekarski, kuchnia, jadalnia, pom. socjalne, administracja, hol, szatnie.

Teren COM będzie ogrodzony i oświetlony. Zagospodarowanie terenu zewnętrznego przewidziane jest w formie ogrodu przeznaczonych do rekreacji i odpoczynku wśród zieleni z obiektami małej architektury: ławkami, donicami, alejkami, kwietnikami. Na dziedzińcu wewnętrznym, przeznaczonym do wyłącznego korzystania przez uczestników, zaprojektowano stoły kwiatowe i ziolo-we będące ogrodem sensorycznym.

Napowietrzanie w Alei Kasztanowej

Trwają prace związane z wymianą ziemi i napowietrzaniem pod kasztanowcami w Alei Kasztanowej. Przy wykorzystaniu strumienia sprężonego powietrza możliwe jest praktycznie nieinwazyjne rozluźnienie i napowietrzenie struktury gleby, a tym samym poprawa warunków siedliskowych drzew. Na prace związane z pielęgnacją drzew obejmujące obszar 540 metrów kwadratowych dzielnica wyda ponad 75 tys. zł.

W grudniu 2020 roku Urząd Dzielnicy Ursynów zlecił wymianę ziemi i napowietrzenie korzeni pod wybranymi, wiekowymi kasztanowcami zwyczajnymi w Alei Kasztanowej. W ubiegłym roku została wymieniona gleba na powierzchni 185 m². Celem tych prac jest poprawa warunków siedliskowych drzew. Gleba pod wskazanymi do zabiegu drzewami jest bardzo zbita, natomiast korzenie do prawidłowego funkcjonowania potrzebują gleby o rozluźnionej strukturze, dającej możliwość wymiany gazowej i wodnej. Dodatkowo, z uwagi na konieczność walki ze szkodnikiem atakującym kasztanowce, co roku grabione są opadłe liście, zawierające zimujące larwy tego szkodnika. Zabieg ten nie sprzyjał tworzeniu się naturalnej ściółki, która odżywiałyby korzenie, chroniła przed suszą i mrozem, a także rozluźniała glebę. Poprawa właściwości fizycznych i chemicznych gleby wokół korzeni da możliwość utrzymania vitalności tego niezmiernie cennego drzewostanu. Polepszenie warunków siedliskowych omawianych „drzew weteranów” w Alei Kasztanowej jest jednym ze sposobów walki ze skutkami zmian klimatycznych.

Czy będą murale na rondzie Wolnej Białorusi?

Dzięki staraniom białoruskich opozycjonistów, mieszkańców Warszawy i Stowarzyszenia Polska 2050 rondo Wolnej Białorusi w Ursynowie stało się faktem. Przypomnijmy iż nazwę tę otrzymało skrzyżowanie Południowej Obwodnicy Warszawy (al. Legionów Piłsudskiego) i ul. Puławskiej.

Kolejne kroki związane z wykorzystaniem potencjału tego miejsca podejmuje Paweł Lenarczyk, pomysłodawca powstania ronda na Ursynowie. Jednym z tych kroków jest powstanie galerii murali, taką propozycję radny Lenarczyk przekazał z pośrednictwem władz dzielnicy do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Tematyka murali ma nawiązywać do białoruskiej walki z reżimem Łukaszenki. Pomysł nie spotkał się z akceptacją GDDKiA, która przedstawioną propozycję zaopiniowała negatywnie. Radny wraz z wnioskodawcami planuje dalsze kroki – tym razem w Ministerstwie Infrastruktury.

- To smuta i niezrozumiała decyzja GDDKiA dotycząca murali na rondzie Wolnej Białorusi. To temat, który ma łączyć, a rondo ma przypominać o walce z reżimem Łukaszenki. Murale powstają na rondach w całej Polsce, a więc także na Ursynowie powinno tak być. Chcę wykorzystać potencjał miejsca, o które tak wiele osób walczyło, dlatego będziemy podejmować kolejne działania aby galeria murali jednak powstała - komentuje ursynowski radny Paweł Lenarczyk

Najpiękniejsze szopki

Tradycyjnie, w okresie przedświątecznym, zapraszamy do wzięcia udziału w konkursie na Najpiękniejszą Szopkę Bożonarodzeniową, organizowanego przez Urząd Dzielnicy Ursynów. Będzie to już dwudziesta szósta odsłona tego popularnego konkursu. Rozstrzygnięcie i podsumowanie konkursu nastąpi 16 stycznia 2022 r. Deklarację o przystąpieniu do konkursu należy zgłosić elektronicznie w dniach 6-10 grudnia 2021 r.

Konkurs jest adresowany do dzieci z oddziałów przedszkolnych, dla dzieci sześciolatków, uczennic i uczniów ursynowskich szkół podstawowych, a także do dzieci uczestniczących w zajęciach plastycznych, organizowanych przez różne podmioty działające na terenie naszej dzielnicy. Do konkursu należy zgłaszać wyłącznie plastyczne formy przestrzenne, wykonane w dowolnej technice. Mogą być to prace indywidualne lub zbiorowe. Szczegółowe informacje dotyczące zgłoszenia na www.ursynow.um.warszawa.pl.

- Od ponad dwudziestu pięciu lat organizując ten konkurs Urząd Dzielnicy Ursynów włącza się w działania popularyzujące nie tylko polską tradycję, ale także amatorską sztukę. Co roku zadziwia wyobraźnia, kreatywność, pracowitość i oryginalne podejście uczestników konkursu. Zgromadzone w konkursie prace są świąteczną ozdobą i atrakcją dla klientów urzędu – mówi zastępca burmistrza Ursynowa, Klaudiusz Ostrowski. - Liczymy na to, że jak co roku udział w konkursie weźmie wielu uczestników – dodaje.

Co słyhać w tunelu?

W tunelu pod Ursynowem w ciągu S2 jakiś czas temu Straż Pożarna przeprowadziła kolejne testy odbiorowe. Sprawdzony był system wentylacji oraz weryfikacji podlegała dokumentacja techniczna. Podczas następczej kontroli, w przyspieszonej procedurze, sprawdzony zostanie system wentylacji.

W trakcie kontroli kilkakrotnie odbywały się testy z tzw. gorącym dymem, podczas których sprawdzany był system wentylacji i wykrywania pożaru. Testy te wykazały, że systemy bezpieczeństwa zadziałały prawidłowo. Niestety, awarii uległ rezerwowy wentylator. Wykonawca ustala przyczynę awarii. Po usunięciu usterki trzeba będzie ponownie wystąpić do Straży Pożarnej o przeprowadzenie kontroli. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej już zapowiedziała, że po złożeniu przeprowadzi przyspieszoną procedurę. Sprawdzony zostanie system wentylacji, bo pozostałe już pozytywnie przeszły kontrolę. Kolejnym krokiem będzie złożenie wniosku do Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Warszawie (WINB) o wydanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie. To złożona procedura administracyjna. Pracownicy WINB muszą sprawdzić obszerną dokumentację powykonawczą, następnie przeprowadzić kontrolę w terenie i wydać decyzję o pozwoleniu na użytkowanie.

Ostatnim etapem procesu odbiorowego jest kontrola wojewody mazowieckiego. Po sprawdzeniu dokumentacji w zakresie bezpieczeństwa oraz otrzymaniu opinii urzędnika bezpieczeństwa wyda zgodę na otwarcie tunelu. Ta decyzja da zielone światło na dopuszczenie do ruchu S2 pomiędzy węzłami Puławska i Warszawa Wilanów wraz z tunelem. Prawdopodobnie stanie się to jeszcze jesienią tego roku.

GDDKiA

Konsultacje, które mówią prawdę o targowisku nad POW

W październiku Bazarek Na Dołku zorganizował własne konsultacje społeczne dotyczące koncepcji targowiska nad Południową Obwodnicą Warszawy. Raport podsumowujący ich wyniki wysłał m. in. do burmistrza Dzielnicy, prezydenta Rafała Trzaskowskiego, Zarządu Zieleni oraz Biura Architektury i Planowania Przestrzennego. O konsultacjach rozmawiamy z Piotrem Karczewskim, szefem Bazaru Na Dołku.

Po co zrobiliście konsultacje społeczne?

Piotr Karczewski: Po to, by od mieszkańców dowiedzieć się, jakie są naprawdę ich potrzeby. Nie tylko od stałych klientów Bazaru Na Dołku, ale od wszystkich – robiących i nie zakupy na targowiskach, kochających bazariki lub mających negatywny stosunek do nich.

Ale takie konsultacje już się kiedyś odbyły...

Bardzo dobrze, że się odbyły, tyle że miały charakter bardzo ogólny i ograniczony, jeśli chodzi o zasięg. My chcieliśmy dać prawo do głosu wszystkim ursynowianom, bo to ich dzielnica, ich życie, ich zakupy i ich będzie to targowisko nad POW. Nie polityków, urzędników, czy architektów, ale właśnie ich.

Zadaliście m. in. pytanie o to, kto ma zarządzać bazarkiem nad POW. Czy to w ogóle powinno interesować ursynowian?

To ursynowianie powinni decydować, co jest dla nich interesujące, a nie my, czy ktokolwiek inny. I jak widać po wynikach, to zagadnienie ich interesuje. Temat zarządzania targowiskiem funkcjonuje w debacie

starczy zerknąć na odpowiedzi na jedno z naszych pytań. Tylko 99 proc. mieszkańców, którzy chcą targowiska na Ursynowie, opowiada się za Bazaru Na Dołku, a 68 proc. chce, żeby wrócił na swoje dawne miejsce, czyli tam, gdzie jest planowane targowisko nad POW.

Nie podoba Wam się wynik konsultacji miejskich sprzed kilku lat?

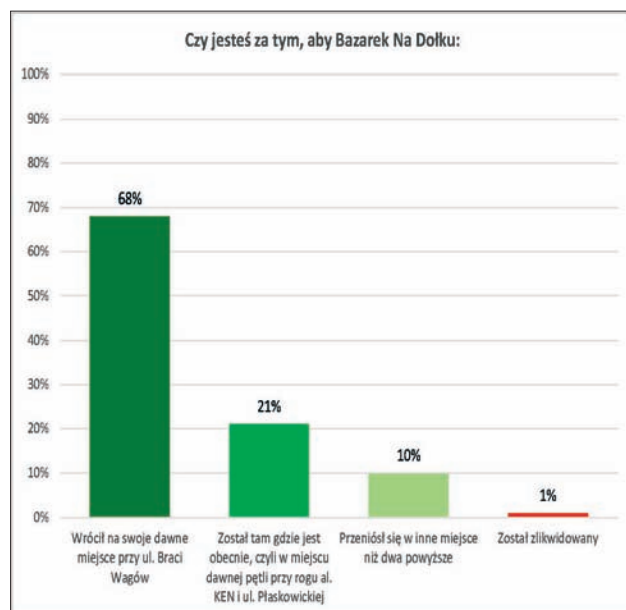
Nie podoba nam się to, że w tych miejskich konsultacjach wzięło udział zaledwie kilkaset osób, a informacja o nich nie dotarła zapewne do wszystkich. Na dodatek w tamtych konsultacjach wzięli udział przede wszystkim klienci i kupcy „Dołka”. A należy zrobić, co się da, aby mogli wypowiedzieć się wszyscy. Dlatego my dotarliśmy z ankietą poprzez Facebook do, lekko licząc, kilkudziesięciu tysięcy ludzi, a w samej ankiecie wzięło udział 2015 osób. Myślę, że to uczciwe zasady.

I co wynika ze zdania tych 2015 osób?

Przed wszystkim to, że padają wszystkie obiegowe stereotypy myślenia o targowisku nad POW rozpowszechniane głównie przez politycznych aktywistów. Ursynowianie nie chcą małego targowiska, tylko co najmniej 180-stanowiskowego. Nie chcą handlu tylko w weekendy, ale także w tygodniu. A przede wszystkim nie chcą nad POW wyłącznie parku, ale właśnie również dużego targowiska.

A chcą Bazaru Na Dołku nad POW?

Chcą, żebyśmy to przede wszystkim my handlowali nad

publicznej i tendencyjne byłoby pomijanie go w Konsultacjach Społecznych.

Czemu w konsultacjach pytacie też o Bazarek Na Dołku? Przecież dotyczą targowiska nad Południową Obwodnicą Warszawy.

Jesteśmy największym, kultowym bazarkiem Ursynowa i trudno byłoby udawać, że nie istniejemy. Mieszkańcy muszą mieć jakiś punkt odniesienia w dyskusji o targowisku nad POW. Zresztą w konsultacjach urządzonych przez Miasto kilka lat temu również odnieszono się do Bazaru Na Dołku. Wy-

POW. I to z kolei burzy obiegowe opinie, że mieszkańcy narzekają na prowizoryczność „Dołka”. Ursynowianie dobrze już wiedzą, że nasz Bazarek właściwie od samego początku czeka na walizkach na stałą lokalizację. W takich warunkach nie da się cywilizować targowiska tak, jak byśmy chcieli.

Gdzie można zobaczyć wyniki tych konsultacji?

Liczę, że opublikuje je Urząd Dzielnicy, ale nie czekając na to, można je zobaczyć na naszej stronie facebookowej (www.facebook.com/bazareknadolku). Zapraszamy!

BUDŻET OBYWATELSKI

ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

Twój pomysł może zmienić Warszawę

Zgłoś swój projekt na Ursynowie do 25 stycznia

bo.um.warszawa.pl

URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL

Modernizacja M1 - od technologii analogowej do cyfrowej

Stare analogowe urządzenia sterowania ruchem, które pamiętają jeszcze uruchomienie pierwszej linii niemal trzy dekady temu - odchodzą w przeszłość. Czas na cyfrowe urządzenia, światłowody i liczniki osi.

Otwarta w 1995 roku pierwsza linia warszawskiego metra jest stale modernizowana. Obecnie wymieniane są urządzenia sterowania ruchem pociągów (SRP), służące do obrazowania sytuacji ruchowej. Oparte na analogowych przekaźnikach tzw. plany świetlne pokazywały zajętość toru na specjalnej tablicy przypominającej dziś bardziej ekspozat w muzeum techniki. Teraz zajętość toru będzie obrazowana za pomocą zamontowanych w torowisku liczników osi i

wyświetlana na monitorze komputera, gdzie ilość danych można wygodnie skonfigurować.

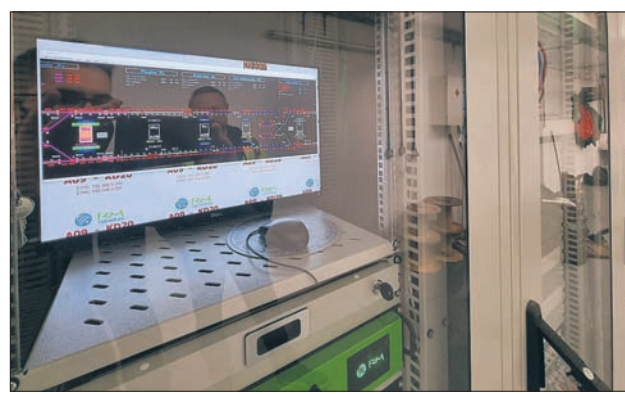
Ostatnie trzy stacje, na których znajdowały się jeszcze plany świetlne: Wierzbno, Raclawicka i Pole Mokotowskie - przechodzą na nowoczesne SRP.

Nowoczesne urządzenia dużo dokładniej pokazują sytuację w tunelach, dlatego dyżurni ruchu mogą łatwiej zorientować się w bieżącej sytuacji ruchowej i szybciej podejmować kluczowe decyzje w sytuacjach awaryjnych. Dodatkowo dawne plany świetl-

ne pokazywały zajętość toru jedynie na niewielkim obszarze stacji i pobliskich tunelach - natomiast system oparty na licznikach osi umożliwiłby wgląd do sytuacji na całej linii niezależnie od lokalizacji komputera.

Modernizowanie linii M1 ma duże znaczenie przy eksploatacji i serwisowaniu urządzeń. Pracownikom metra łatwiej i sprawniej będzie serwisować urządzenia jednego typu na obu liniach niż na dwóch różnych systemach, wymagających innych typów narzędzi i wiedzy.

Prace związane z przebudową urządzeń sterowania ruchem pociągów w metrze prowadzone są od 2009 roku. Zmodernizowane zostały odcinki Kabaty - Stokłosy oraz Stokłosy - Wilanowska. Koszt tegorocznych przedsięwzięcia to niemal 5 mln zł netto.

Dobry sezon Warszawskich Linii Turystycznych

W tym roku z atrakcji Warszawskich Linii Turystycznych skorzystało ponad 130 tys. warszawiaków i turystów. To był dobry sezon – pasażerów było więcej niż w 2019 roku.

Wraz z początkiem maja rozpoczęła się 13. sezon Warszawskich Linii Turystycznych, które towarzyszyły mieszkańcom stolicy i gościom do końca września. W tym roku promami, statkiem, zabytkowymi tramwajami i autobusami oraz koleją wąskotorową podróżowały 130 492 osoby. To więcej o ponad 6 tys. niż w 2019 roku, czyli przed pan-

demią COVID-19 – wtedy było to 123 840 osób.

Na wodzie...

Niesłabnącą popularnością cieszyły się atrakcje znane od początku Warszawskich Linii Turystycznych, czyli promy i rejs statkiem do Serocka. W tym roku promy „Pliszka”, „Stonka” i „Wilga” łączyły brzegi Wisły w trzech miejscach – pomiędzy Cyplem Czerniakowskim a Saską Kępą, wzdłuż mostu Józefa Poniatowskiego na plażę „Poniatówka” nieopodal Stadionu Narodowego oraz między Podzamczem-Fontannami a praskim brzegiem na

wysokości ZOO. W maju, czerwcu i wrześniu wypływały w weekendy i dni świąteczne, a w wakacje – codziennie. Podczas tegorocznego sezonu przepłynęło się nimi przez rzekę ponad 107,5 tys. pasażerów.

Po rocznej przerwie na wody Kanału Żerańskiego i Jeziora Żegrzyńskiego wrócił statek „Zefir” płynący do Serocka. Na wycieczkę można było wybrać się w lipcowe, sierpniowe i wrześniowe weekendy. Z takiej możliwości skorzystało prawie 2,4 tys. osób.

Tradycyjnie już flota Warszawskich Linii Turystycznych włączyła się w obchody rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. Promy, udekorowane w biało-czerwone barwy, wzięły udział w uroczystym rejsie „Wisła. Godzina W”. „Zefir” zabrał powstańców na wyjątkowy rejs do Serocka.

...i lądzie

Podczas letnich miesięcy na stołecznych ulicach nie mogło zabraknąć zabytkowych tramwajów i autobusów. Zabytki Tramwajów Warszawskich kursowały w weekendy od końca

czerwca do końca sierpnia. Na ulicach można było zobaczyć tzw. „berlinki”, wagony zaprojektowane specjalnie dla Warszawy, które zostały wywiezione do Berlina podczas II wojny światowej. Po jej zakończeniu odzyskano je i sprowadzono z powrotem do stolicy. Na trasie jeździły również tramwaje typu N. Najstarszy z nich kursował na linii 30, która została uruchomiona w 1949 roku wraz z otwarciem Trasy W-Z. W wakacje tramwaje linii T wyruszały z pl. G. Narutowicza, przeprawiały się mostem Józefa Poniatowskiego na Pragę i mostem Śląsko-Dąbrowskim wracały do Śródmieścia i na Ochotę. Na przejażdżkę nimi wybrało się prawie 8 tys. osób.

Od trzech lat linii T towarzyszy turystyczna linia tramwajowa 36 i autobusowa 100. Tramwaje linii 36 rozpoczynały kursy na pl. G. Narutowicza i ulicami Ochoty oraz Śródmieścia dojeżdżały na zielony Żoliborz. Zabytkowe wozy 13N „parówki” oraz wciąż „żywe” na stołecznych ulicach 105N „akwaria” podjeżdżały na przystanki w ma-

ju, czerwcu i wrześniu – w weekendy, a w wakacje – codziennie.

Zabytkowe autobusy linii 100 wyruszały z przystanku Centrum i przez pl. marsz. J. Piłsudskiego i Miodową docierały do Muzeum Żydów Polskich POLIN. Dalejjechały Wisłostradą obok Multimediałnego Parku Fontann, po czym przejeżdżały na Pragę i mostem Józefa Poniatowskiego docierały do ronda Ch. de Gaulle’a i palmy, dalej do Łazienek Królewskich i przez Marszałkowską Dzielnicy Mieszkaniową wracały do centrum. Na objazdową wycieczkę po Warszawie na pokładzie ikarusa lub berlieta wybrało się ponad 9,7 tys. osób.

Tegoroczną ofertę Warszawskich Linii Turystycznych zamknęła Piaseczyńsko-Grójecka Kolej Wąskotorowa. Od maja do września w soboty można było wybrać się na przejażdżkę wąskotorówką z Piaseczna do Tarczyna i z powrotem. Pociągi robiły postój w Runowie, gdzie przygotowano miejsce na aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu i posiłek. Do Piaseczna dowoziły zabytkowe autobusy linii 51, kursujące śladami warszawskich trolejbusów. Na wycieczkę po wąskim torze skusiło się prawie 2,7 tys. osób.

ztm.waw.pl

Dzielnica Mokotów zaprasza na...

Koncert Margaret w Domu Kultury KADR

Margaret na Mokotowie! Wokalistka świeżo po klubowej trasie zagra koncert w Domu Kultury KADR. Ze swoim zespołem zaprezentuje materiał z ostatniego albumu Maggie Vision, nie zabraknie też jej największych hitów. To wszystko w wyjątkowej oprawie wizualnej.

5 grudnia, Dom Kultury KADR, ul. Rzymowskiego 32, wstęp wolny, bilety online Dom Kultury KADR.

Burmistrz Rafał Miastowski wspólnie z Margaret zapraszają na koncert - filmik do obejrzenia na kanale Dzielnicy Mokotów na YouTube.

Margaret to wokalistka, autorka tekstów i kompozytorka a zarazem popularna artystka młodego pokolenia. Na swoim koncie ma pięć studyjnych albumów, w tym dwa – „Add The Blonde” (2014) i „Just The Two of Us” (2015) – nagrodzone platyną. Nowy krążek „Maggie Vision” z jednej strony jest wypadkową jej fascynacji hip-hopem i brzmieniami urban music, a z drugiej – koniecznością opowiedzenia o ważnych rzeczach, jakie ostatnio działy się w jej życiu.

Na profilu Dzielnicy Mokotów na Facebooku <https://www.facebook.com/UDMokotow> oraz kanale YouTube będzie można obejrzeć streaming koncertu (5.12, godz. 19.00).

ok.com/UDMokotow oraz kanale YouTube będzie można obejrzeć streaming koncertu (5.12, godz. 19.00).

Mikołajki na sportowo

W niedzielę, 5 grudnia zapraszamy wszystkie chętne dzieci, które chcą otrzymać prezent od Mikołaja do hali sportowej OSiR Mokotów. W programie wizyta Świętego Mikołaja, konkurencje sportowe, gry i zabawy, dmuchańce, animacje i warsztaty manualne oraz upominki dla dzieci.

Aby móc uczestniczyć w mikołajkach należy odebrać bezpłatne wejściówki w recepcji OSiR Mokotów przy ul. Niegocińskiej 2a. Odbierając zaproszenia między 30.11 a 2.12 w godzinach 8.00 – 20.00 należy podać hasło „Moje Miejsce Mokotów”.

Jaki plan miejscowy obszaru w rejonie ul. Żwirki i Wigury, Rostafińskich i Kulskiego?

Rozpoczęło się zbieranie wniosków do obszaru w rejonie ul. Żwirki i Wigury, Rostafińskich i Kulskiego. Obszar opracowania zajmuje powierzchnię ok. 57 ha i w przeważającej części są to ogrody dział-

kowe oraz Cmentarz Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich. Obszar sporządzanego planu charakteryzuje się zróżnicowanym sposobem zagospodarowania. Sąsiaduje zarówno z terenami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, terenami usługowymi (m.in. usługi zdrowia, nauki), dawnymi terenami sportowo-rekreacyjnymi (KS Gwardia) i zieleni parkowej Pola Mokotowskiego. Obszar jest bardzo dobrze skomunikowany poprzez ul. Żwirki i Wigury, ul. Rostafińskich czy ul. Raclawicką.

Ustalenia planistyczne mają chronić istniejące tereny zieleni w tym ogrody działkowe. Należy także utrzymać oraz określić odpowiednie ustalenia konserwatorskie dla Cmentarza Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich, który objęty jest wpisem do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Udział mieszkańców w sporządzeniu planu musi mieć charakter sformalizowany. Swoje potrzeby trzeba zgłosić na piśmie w formie wniosku do planu.

Konsultacje społeczne trwają do 21 grudnia 2021 r.

Szczegóły na [https://architektura.um.warszawa.pl/-/jaki-plan-miej-](https://architektura.um.warszawa.pl/-/jaki-plan-miej)

sowcy-obszaru-w-rejonie-ul-zwirki-i-wigury-rostafińskich-i-kulskiego

Jarmark świąteczny

Zapraszamy do Centrum Łowicka na jarmark świąteczny. U twórców z wielu regionów Polski będzie można kupić ozdoby choinkowe, gliniane naczynia, wyroby z wikliny, chodniki, zabawki, koronki, serwety, rzeźby, plastykę obrzędową. Smakosze kuchni regionalnej będą mieć okazję do zakupu sękaczy, chlebów, serów, przetworów warzywnych oraz miodów. To doskonale miejsce na znalezienie prezentów.

Dodatkową atrakcją będą warsztaty rodzinne z artystami ludowymi, które pozwolą stworzyć świąteczne ozdoby.

Niedziela, 5 grudnia, godz. 14.00, Centrum Łowicka, ul. Łowicka 21

Warsztaty antystresowe

Zachęcamy do wzięcia udziału w warsztatach antystresowych. Zajęcia są przeznaczone dla osób, które odczuwają zwiększony poziom stresu i napięcia związanego z epidemią i jej skutkami i chcą wiedzieć, w jaki sposób

mogą sobie z tym poradzić i uzyskać odprężenie ciała i umysłu.

Podczas warsztatów uczestnicy i uczestniczki poznają treningi: relaksacyjny Jacobsona, autogenny Schulza, uważności, zmiany myślenia i kontroli nad zamartwianiem się.

Soboty: 4, 11, 18 grudnia Mokotowski Centrum Integracji Mieszkańców ul. Woronicza 44a

Zapisy: tel. 792 890 810 lub zapisy@syntonia.org.pl

Koncert świąteczny dla seniorów i senierek

Zapraszamy na spotkanie mikołajkowo-świąteczne dla seniorów i senierek z dzielnicy Mokotów. W programie występ kwartetu wokalnego „Szała Gra” (muzycy na co dzień występujący z Studio Buffo).

Artyści zaprezentują znane i lubiane piosenki świąteczne oraz przeboje polskiej muzyki rozrywkowej.

Hala sportowa OSiR Mokotów, ul. Niegocińska 2a. Liczba miejsc ograniczona

Więcej informacji udziela Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia w Dzielnicy Mokotów, tel. 22 443 67 70.

Burmistrz Dzielnicy Mokotów Rafał Miastowski zaprasza na:

Mokotowskie Mikołajki na Sportowo

5.12. 2021 - niedziela

Hala sportowa OSiR Mokotów ul. Niegocińska 2a, Warszawa

Wstęp bezpłatny

trzy tury:
- 1 tura 10.00 - 12.00
- 2 tura 12.30 - 14.30
- 3 tura 15.00 - 17.00

W programie:

- wizyta Świętego Mikołaja
- konkurencje sportowe
- gry i zabawy
- dmuchańce
- animacje i warsztaty manualne
- upominki dla dzieci

Bezpłatne wejściówki do odbioru w kasie OSiR Mokotów ul. Niegocińska 2a, Warszawa w dniach od 30.11.2021 do 02.12.2021 w godzinach 8.00 - 20.00

Impreza organizowana z zachowaniem reżimu sanitarnego w trakcie epidemii Covid - 19

DOM KULTURY KADR

NIEDZIELA GODZ. 19.00

5 grudnia 2021

Rafał Miastowski
Burmistrz Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawa
zaprasza na koncert mikołajkowy

Margaret

MIŁE MIEJSCE MOKOTÓW
Stad jestem!

centrum łowicka

5 grudnia 2021
14.00 - 18.00
Centrum ŁOWICKA, Łowicka 21

JARMARK ŚWIĄTECZNY

- 14.30 Warsztaty rękodzieła / wstęp wolny
- 16.00 Mały Teatr „Magiczny płatek śniegu”
Teatr dla dzieci Dur-moll / bilety 20 zł (dzieci do 1. roku wstęp wolny)

SŁUCHMED

Zapraszamy do naszych gabinetów na

BEZPŁATNE BADANIA SŁUCHU

ul. Lanciego 13, lok. 11 ..... tel. 602 334 150

ul. Pasaż Ursynowski 7 ..... tel. 882 191 928

ul. J. Dąbrowskiego 16 ..... tel. 668 138 977

al. Niepodległości 24/30 ..... tel. 22 290 60 40

DZIESIĄTKI
TYSIĘCY
zadowolonych
pacjentów

Ponad
500
lokalizacji
w Polsce

Współpraca
z
NFZ

30
lat
tradycji

Stosujemy
rękawiczki ochronne

Dezynfekujemy gabinet i sprzęt
medyczny przed każdą wizytą

Używamy
maseczek ochronnych

PRZESTRZEGAMY ZAOSTRZONYCH ZASAD HIGIENY I DEZYNFEKCYI

04/12
sobota 18:00
bilet 20/30 zł
TEATR

Monodram
Małgorzaty
Bogdańskiej
reżyseria:
Marek
Koterski

**Nie lubię
pana, Panie Fellini**

SEANS FILMOWY
BEZPŁATNY

WEST SIDE STORY

REŻ. STEVEN SPIELBERG
(USA, 2021)

MULTIKINO URSYNÓW AL. KEN 60

16. 12. 2021 20.00

SZCZEGÓŁY DYSTRYBUCJI KART WSTĘPU NA:
[URSYNOW.UM.WARSZAWA.PL](https://www.ursynow.um.warszawa.pl) [warszawa.ursynow](https://www.warszawa.ursynow.pl) [kulturalny.ursynow](https://www.kulturalny.ursynow.pl)

URSYNÓW
MIASTECZKO

Multikino

UWAGA! OBOWIĄZUJĄ OGRANICZENIA W ZWIĄZKU Z COVID-19

www.adgaz.eu

INSTALACJE GAZOWE

systemy holenderskie, włoskie, polskie
Koltec, Prins, Vialle, BRC, Stag

MECHANIKA SAMOCHODOWA

naprawy silników, zawieszenia, sprzęgła, rozrządy,
przeglądy okresowe

TŁUMIKI

WYMIANA OPON

05-500 Piaseczno
ul. Wiśniowa 8a
tel. 22 711 04 78
509 19 19 29

WÓJT GMINY LESZNOWOLA
05-506 Lesznwola
ul. Gminna 60

Lesznwola, 30.11.2021 r.

RUP.6721.1.1.2021.OB(45)

OGŁOSZENIE

o uchwaleniu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznwola dla części obrębu Lesznwola zatwierdzonego uchwałą Nr 90/VII/2019 Rady Gminy Lesznwola z dnia 18 kwietnia 2019 r.

Stosownie do art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2021 poz. 247 ze zm.) zawiadamiam o **zatwierdzeniu uchwały Rady Gminy Lesznwola Nr 516/XLIV/2021 z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznwola dla części obrębu Lesznwola.**

Możliwość zapoznania się z treścią przyjętego dokumentu i jego podsumowaniem:

1. Siedziba Urzędu Gminy Lesznwola, Referat Urbanistyki i Planowania Przestrzennego, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznwola.
2. BIP Urzędu Gminy Lesznwola www.lesznwola.eobip.pl

UZASADNIENIE

Stosownie do art. 42 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2021 poz. 247 ze zm.)

- 1) Wójt Gminy Lesznwola w dniu 10.03.2021 r. ogłosił o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznwola dla części obrębu Lesznwola.
- 2) W ogłoszeniu i obwieszczeniu podano termin i zasady składania wniosków do projektu planu (wnioski do dnia 09.04.2021 r.) Do projektu planu wpłynął 1 wniosek, który został w części uwzględniony.
- 3) Wójt Gminy Lesznwola w dniu 02.09.2021 r. ogłosił o wyłożeniu projektu planu. Przedmiotowy dokument został wyłożony w dniach od 13.09.2021 r. do 11.10.2021 r. Dyskusja Publiczna odbyła się w dniu 21.09.2021 r. Termin składania uwag upłynął w dniu 29.10.2021 r.
- 4) W terminie składania uwag do wyłożonego projektu planu określonym w ogłoszeniu o wyłożeniu do publicznego wglądu złożono 1 uwagę, która została uwzględniona w całości.

Z up. Wójta
Marcin Kania
Zastępca Wójta

TAK. POMAGAM!

Jak włączyć się w pomoc w przedświąteczny czas

Katarzyna Nowińska

Święta to ten czas w roku, na który większość z nas w szczególności wyczekuje i który bardzo lubi. To czas, który kojarzy się nam z ciepłą, rodzinną atmosferą ze spotkaniami z bliskimi, ze wspólnym koledowaniem, ze smakiem wigilijnych potraw, zapachem świerków, cynamonowych ciasteczek i korzennych pierników. Jednak, przede wszystkim, jest to czas, w którym powinniśmy pamiętać o drugim człowieku i starać się wspomóc tych, którym z różnych względów jest w życiu trudniej niż nam.

Dlatego też właśnie w przedświątecznym okresie różne organizacje i fundacje charytatywne, instytucje oraz organy administracji publicznej organizują akcje pomocowe na rzecz osób ubogich, ciężko chorych, niepełnosprawnych, w trudnej sytuacji rodzinnej oraz seniorów. Warto włączyć się w jakąś z tych szczytnych inicjatyw i poczuć jak wielką radość i satysfakcję może dać pomaganie.

Już od wielu lat w okresie świątecznym ogromnego wsparcia potrzebującym zarówno w kraju, jak i zagranicą udziela Caritas. Najbardziej rozpoznawalną z akcji Caritas jest Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom, które kojarzy się nam nieodwołalnie ze świecami Caritas. Płomień świecy, symbolizujący gotowość do pomocy potrzebującym i wrażliwość na ich potrzeby, łączy różne środowiska, zarówno ludzi wierzących jak i niewierzących. Akcja po raz pierwszy zorganizowana została w 1994 roku. W miniony piątek 26 listopada zainaugurowano już 28. odsłonę kampanii, której celem, jak co roku, jest pozyskanie funduszy na wsparcie dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin, z rodzin do-

tkniętych nieszczęściem, rodzin rozbitych i z domów dziecka. Dzięki datkom ze sprzedaży świec młodzi ludzie wyjeżdżają latem na kolonie, otrzymują darmowe posiłki w szkole, stypendia, wsparcie w rehabilitacji i w leczeniu oraz mają możliwość korzystania ze świetlic Caritas, które zapewniają im pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia hobbytystyczne, wycieczki oraz bezpieczne i ciepłe schronienie w ciągu dnia. W całej Polsce działa obecnie około 120 takich świetlic, a z codziennego pobytu w tych placówkach korzysta ponad 2100 dzieci i młodzieży. W świetlicach Caritas wykwalifikowana kadra pomaga w odrabianiu lekcji, nadrabianiu zaległości w nauce, tłumaczy trudne zagadnienia, co w szczególności teraz w czasie pandemii - po wielu miesiącach nauki w trybie zdalnym ma niebagatelne znaczenie. Na Ursynowie działa świetlica przy Al. KEN 101 w budynku parafialnym przy parafii pod wezwaniem Wniebowstąpienia Pańskiego oraz świetlica przy ulicy Dereniowej 12 w budynku parafialnym Betania przy parafii pod wezwaniem Św. Tomasza Apostoła.

Przedświąteczna pomoc Caritas to także paczki żywnościowe przekazywane najuboższym w ramach akcji „Tytka charytatywna”. Aby włączyć się w tę wspaniałą inicjatywę należy przekazać do jednej z placówek Caritas, które biorą udział w akcji wybrane przez nas artykuły pierwszej potrzeby - podstawowe produkty spożywcze o długim terminie przydatności (np. cukier, mąka, ryż, makaron, kasza, kawa, herbata, konserwy, olej czy oliwa), podstawowe środki czystości (np. płyn do mycia podłóg, proszek do prania) czy podstawowe kosmetyki (np. mydło, żel pod prysznic, szampon, pasta do zębów). Za pośrednictwem Caritas dary trafiają do osób potrzebujących. Listę Caritas biorących udział w akcji znaleźć można na stronie www.tytkacharytatywna.pl.

Rokrocznie Caritas organizuje w całej Polsce Wigilie dla osób najuboższych, samotnych oraz dla bezdomnych. Dla części z tych osób jest to nie tylko jedyna okazja, aby zjeść ciepły i sycący posiłek w trakcie Świąt, ale także, aby po prostu pobyc w towarzystwie ludzi. Owo świętowanie nie mogłoby mieć miejsca,

gdyby nie ciężka praca wielu wolontariuszy, którzy poświęcają swój czas i pracę, aby umilić innym świąteczny czas. Osoby, które chciałyby się włączyć w tego typu inicjatywę powinny dopytać o szczegóły w jednym z kół Caritas działających przy kościołach parafialnych.

Co roku Caritas przeprowadzała też przedświąteczne zbiórki żywności w wybranych sklepach na terenie całej Polski. Obecnie w związku z pandemią akcja ta została obecnie mocno ograniczona. Na terenie Warszawy odbędzie się ona w najbliższy weekend 3 i 4 grudnia. W tym roku zbiórka prowadzona jest na rzecz seniorów, osób bezdomnych i migrantów.

Przedświąteczną zbiórkę żywności prowadzi już od 25 lat Federacja Polskich Banków Żywności. Akcją przyświeca hasło „Święta godne, a nie głodne”. Zbiórka w wybranych sklepach na terenie całego kraju odbyła się już w miniony weekend 26 i 27 listopada. Wciąż jednak można włączyć się z inicjatywę poprzez zakup w charytatywnym sklepie online www.zbiorkazywnosci.pl.

Od ponad 20 już lat przedświąteczny czas kojarzy się wielu z nas ze SZLACHETNĄ PACZKĄ. Akcja, w ramach której, darczyńcy przygotowują paczki dla ubogich rodzin, rodzin pokrzywdzonych przez los, osób niepełnosprawnych oraz seniorów, jest flagowym projektem pomocowym Stowarzyszenia WIOSNA. Każdy z nas może włączyć się w tę piękną inicjatywę wnosząc swój wkład w przygotowanie jakiejś paczki lub wspierając wolontariuszy działających w naszej dzielnicy. O akcji pisaliśmy więcej w numerze 46 PASSY z dnia 18 listopada.

Fundacje Dzieciom „Zdążyć z pomocą” w tym roku po raz kolejny organizuje akcję świąteczną Art Nuvo, w ramach której sprzedaje kartki świąteczne w swym sklepie internetowym. Część dochodu ze sprzedaży kartek wesprze działalność fundacji. Kartki zakupić można na stronie www.artnuvo.pl/sklep.

Wsparcie dla osób ubogich, samotnych i seniorów organizują nie tylko organizacje i fundacje charytatywne, ale również różne instytucje i samorządy. Zobaczymy jak wygląda to w poszczególnych dzielnicach.

Urząd Dzielnicy Mokotów zaprasza seniorów z dzielnicy na spotkanie mikołajkowo - świąteczne w dniu 4 grudnia (najbliższa sobota). Spotkanie rozpocznie się o godzinie 18 w Hali Sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji Dzielnicy Mokotów przy ulicy Niegocińskiej 2a. Wieczór umili występ Kwartetu Wokalnego „Szafa Gra”. Artyści tworzący ten kwartet na co dzień występują w Teatrze Bufo. Zespół zaprezentuje znane i lubiane koledy i piosenki świąteczne oraz wybrane przeboje polskiej muzyki rozrywkowej. Dla przybyłych gości przewidziano poczęstunek oraz drobne upominki świąteczne. Liczba miejsc jest ograniczona. O dostępności miejsc oraz szczegółach wieczoru można dowiedzieć się pod numerem telefonu 22 443 67 70.

W tym roku po raz kolejny Zarząd Dzielnicy Wilanów włącza się w akcję pomocową na rzecz dzieci „Gwiazdkowe marzenie”. Akcja ta organizowana jest przez władze kilku dzielnic Warszawy, redakcję Super Expressu oraz partnerów biznesowych. Inicjatywę patronuje prezydent stolicy Rafał Trzaskowski. W ramach tej akcji dzieci z najuboższych rodzin piszą listy do Świętego Mikołaja, w których przekazują informacje na temat swego wymarzonego prezentu. Autorzy najładniejszych i najbardziej poruszających listów zostaną nagrodzeni i otrzymają pod choinkę wymarzone podarunki.

W okresie przedświątecznym Centrum Kultury w Wilanowie uruchomiło telefon wsparcia dla potrzebujących. Ponadto w tym roku CKW włączy się akcją SZLACHETNEJ PACZKI. Natomiast Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilanowie przygotowuje paczki mikołajkowe dla swoich małych podopiecznych i włącza się w program „Warszawska Wigilia z dostawą do domu”. W tej edycji pomocą w ramach tego programu objętych zostanie 40 rodzin z terenu Wilanowa.

Urząd Dzielnicy Ursynów planuje, wzorem latem ubiegłych, organizację akcji świątecznej adresowanej do najbardziej potrzebujących mieszkańców - osób samotnych, ubogich, zmagających się z chorobą, niepełnosprawnością, problemem uzależnień i przemocy. Wspieraniem zostaną objęci także seniorzy, w szcze-

gólności kombataneci, weterani wojenni i ich rodziny. Beneficjentów akcji wskaże tradycyjnie Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe działające na Ursynowie. W ramach akcji najbardziej potrzebujący otrzymają dostarczony do ich domów poczęstunek świąteczny. Jeżeli sytuacja epidemiologiczna na to pozwoli to akcja przewiduje też odwiedzi- ni wolontariuszy w okresie przedświątecznym. Zarząd Dzielnicy Ursynów, podobnie jak i Zarząd Dzielnicy Wilanów, bierze udział w akcji „Gwiazdkowe marzenie”, w ramach której prezenty trafiają do dzieci w trudnej sytuacji materialnej czy rodzinnej, które napiszą najciekawsze listy do Świętego Mikołaja.

W Piasecznie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współorganizuje Radosną Wigilię (www.facebook.com/radosnawigiliadladzieci). Jest to lokalna akcja, dzięki której najmłodszy podopieczni MGOPS oraz dzieci z Domów Dzieci w Pęcherach otrzymują świąteczne paczki. Do 2019 roku paczki były wręczane podczas specjalnie zorganizowanej mikołajkowej imprezy. Ze względu na pandemię zarówno w roku ubiegłym, jak i w tym, akcja ogranicza się do zebrania darów, przygotowania paczek i przekazania ich najmłodszemu. W tym roku organizatorzy zamierzają wesprzeć dwa dodatkowe domy dziecka - w Szcutowie oraz w Czernicach Borowych. W sumie wsparciem w tym roku objętych zostanie 260 dzieci. Upominki do paczek przekazują zarówno sponsorzy, jak i osoby prywatne. Zbiórka obejmuje zabawki, gry, przybory szkolne, słodycze i kosmetyki. Przekazywać można zarówno rzeczy nowe, jak i używane, ale w dobrym stanie. Akcją można również wspomóc wpłacając darowiznę na konto Fundacji „Dziecięca Radość”.

Włączenie się w pomoc innym - czy to seniorom, czy osobom ubogim, czy niepełnosprawnym czy migrantom - często nie wymaga to od nas wielkiego wysiłku czy poświęcenia. Właśnie teraz przed Świętami jest ku temu najwięcej możliwości. Wystarczy chcieć! A warto! Wiedzą o tym wszyscy Ci, którzy chociażby raz spróbowali.

Finał nasadzeń w Wilanowie

Dobiega końca tegoroczny ambitny program nasadzeń Urząd Dzielnicy Wilanów m.st. Warszawy. Listopad to czas intensyfikacji tych działań. Dzięki temu już na wiosnę mieszkańcy Wilanowa cieszyć będą rozkwit nowych 10 698 roślin, które Dzielnica Wilanów posadziła w 2021 r. na terenie Powsina, Zawad i Miasteczka Wilanów.

Realizując harmonogram prac, 16 drzew wiśni odmiana „Kanzan” posadzili 25 listopada

wóldarze dzielnicy Wilanów: Burmistrz Ludwik Rakowski, Zastępca Burmistrza Bartosz Wiśniakowski oraz Przewodniczący Rady Dzielnicy Hubert Królak wraz z radnymi dzielnicy.

Drzewa zostały posadzone wzdłuż fragmentu ul. Sarmackiej od Osi Królewskiej do Al. Wilanowskiej, w bezpośrednim sąsiedztwie ważnej inwestycji drogowej - nowego przepustu drogowego nad Potokiem Służewieckim, który został oddany do użytkowania na początku września br.

„Nasze działania związane z zazielenianiem Wilanowa planujemy i realizujemy kompleksowo. Kolejnym przykładem jest otoczenie tak ważnej dla mieszkańców Wilanowa inwestycji, jak przebudowa skrzyżowania Al. Wilanowskiej, ul. Sarmackiej i ul. Kosiarzy. Powstało nie tylko nowe, dogodne połączenie komunikacyjne, ale dożyliśmy wszelkich starań, aby w jego otoczeniu pojawiła się zdrowa, piękna zieleni.” - podkreśla Zastępca Burmistrza Dzielnicy Wilanów Bartosz Wiśniakowski.

Łącznie na zlecenie urzędu w Wilanowie posadzonych zostało 7837 krzewów (głównie: pęcherznica, irga błyszcząca, berberys, tawuła, róża okrywowa, śnieguliczka), 2747 bylin (głównie: szalkwia, jeżówka), 4000 roślin cebulowych (głównie: czosnek ozdobny, tulipan), 114 drzew (głównie: klon, lipa, wiśnia). Nowa zieleni pojawiła się na ulicach: Bruzdowej, Zaściankowej, Potułkały, Lentza, Gronowej, Oś Królewska, Klimczaka, Rycerstwa Polskiego, Branickiego i na ul. Sarmackiej.

Agnieszka Pacek

Dekada Veturilo – jubileuszowy sezon dobiegł końca

Rowery publiczne w Warszawie cieszą się niestabną popularnością. W 10. roku działania jednolitych wypożyczalni zakończył się wraz z końcem listopada, a rowery powrócą z początkiem marca 2022 roku.

Rower ważny w pandemii

Okragły rocznicowy sezon jest jednocześnie drugim przebiegającym w cieniu pandemii. Mimo trudności organizacyjnych i finansowych, jakie niesie ze sobą Covid-19, Warszawa konsekwentnie utrzymuje swój system - niezmiennie największy w Polsce i jeden z największych w skali Europy.

Rower publiczny z założenia stanowi przede wszystkim uzu-

pełnienie transportu zbiorowego obsługując tzw. „pierwszy i ostatni kilometr”. Oznacza to, że zapewnia dojazd do węzłów przesiadkowych oraz umożliwia kontynuację podróży po wyjściu z tramwaju, autobusu czy też metra. Dla niektórych jest również atrakcyjną alternatywą dla posiadania własnego roweru lub wstępem do decyzji o jego zakupie. W dobie coraz większej świadomości ekologicznej mieszkańek oraz miłośników bezpiecznego dystansu rower stanowi złoty środek.

Stale zainteresowanie w niepewnych czasach

Zainteresowanie rowerami Veturilo w mijającym sezonie utrzymało się na poziomie zbliżonym do zeszłorocznego.

Oznacza to, że rowery były wypożyczane łącznie ponad 3 miliony razy. Rekordowym dniem okazał się 11 kwietnia z 22 963 wypożyczeniami.

To wysokie liczby, biorąc pod uwagę okoliczności. Skala wypożyczeń jest przy tym oczywiście mniejsza niż przed pandemią. To ograniczenia przy obecnym ograniczeniach wpływających na zmianę stylu życia i pracy w dużych miastach na całym świecie.

Z budżetu miasta finansowanych jest obecnie 300 stacji Veturilo, z ponad 4,5 tys. rowerów. Dodatkowo jest 10 stacji z rowerami ze wspomaganiem elektrycznym (100 rowerów) oraz 6 z rowerkami dziecięcymi (60 rowerów). Istotnym uzupełnieniem systemu są 34 stacje sponsorskie, m.in. pod biurkami i centrami handlowymi,

które zapewniają dodatkowe 400 rowerów.

Cieszy fakt, że względem zeszłego roku nie maleje również zainteresowanie partnerów prywatnych rozwojem systemu. Nieprzypadkowo właśnie na panelach reklamowych Veturilo Warszawa zainaugurowała w tym roku wieloletni projekt „Odkryj rower na nowo” skierowany zarówno do rowerzystów, jak i do zarządców nieruchomości, mający zachęcać do wykorzystywania rowerów w celach transportowych.

Na Veturilo dookoła świata

Z rowerów skorzystało w tym roku ponad 132 tysiące osób. Średni czas jednego wypożyczenia to ok. 28 minut, czyli trochę więcej niż wynosi darmowy okres 20 minut jazdy. Powyżej tej granicy płaci się za symboliczną złotówkę. Sezon trwa od początku marca do końca listopada. W tym roku warszawiaki i warszawiaczy wyjeżdżali łącznie 1 425 628 godzin 33 minuty i 45 sekund.

Warszawski Rower Publiczny powróci

Tegoroczny sezon Veturilo odbył się na mocy umowy „pomostowej” obowiązującej przez jeden rok. Ze względu na sytuację od początku przewidziana była możliwość opcjonalnego przedłużenia jej jeszcze o jeden rok. Warszawa skorzysta z tego prawa. Oznacza to, że w 2022 r. system powróci w niezmienionym kształcie i z tym samym operatorem - firmą Nextbike Polska.

W międzyczasie Zarząd Dróg Miejskich przeprowadził konsultacje rynkowe z firmami zainte-

resowanymi udziałem w przetargu na wieloletnią obsługę powiększonego i unowocześnionego Veturilo. Potencjalni wykonawcy zgodnie zwracają uwagę na niestabilny łańcuch dostaw, wysokie ceny materiałów oraz trudności kadrowe i logistyczne wywołane przez pandemię. W takiej sytuacji zdecydowanie najlepszym rozwiązaniem jest zachowanie ciągłości pracy systemu na obecnych zasadach i przygotowanie się do jego rozwoju w korzystniejszym momencie.

Najpopularniejsze stacje - liczba przejazdów

- al. Niepodległości/Batorego - Stefana Banacha/UW - 2 531
- Stefana Banacha/UW - al. Niepodległości/Batorego - 2 405
- Jastrzębowski/SGGW - Metro Ursynów - 2 238
- Metro Ursynów - Jastrzębowski/SGGW - 2 226
- Okocimska/Jana Olbrachta - Jana Olbrachta/Antka Rozpylacza - 2 105

Najpopularniejsze stacje - liczba wypożyczeń

- Metro Centrum Nauki Kopernik - 35 744
- Centrum Handlowe Arkadia - 35 041
- al. Niepodległości - Batorego - 29 662
- rondo ONZ - 28 189
- al. Jana Pawła II - plac Mirowski - 25 363

Najpopularniejsze stacje - liczba zwrotów

- Metro Centrum Nauki Kopernik - 49 067
- Centrum Handlowe Arkadia - 37 690
- al. Niepodległości - Batorego - 28 886
- al. Prymasa Tysiąclecia - Kasprzaka - 26 271
- rondo ONZ - 25 288

Najpopularniejsze dni - liczba wypożyczeń

- 11 kwietnia, niedziela - 22 963
- 9 maja, niedziela - 22 963
- 3 czerwca, czwartek - 22 963
- 6 czerwca, niedziela - 22 083
- 16 czerwca, środa - 21 907

Jakub Dybalski

Przystanki – ekologiczne i ekonomiczne

Panele fotowoltaiczne, zielone dachy, energooszczędne rozkłady jazdy. Przystanki Warszawskiego Transportu Publicznego stają się samowystarczalne i coraz bardziej przyjazne środowisku.

Zaczął się od oświetlenia wiat przystankowych energią słoneczną. Mówiąc najkrócej – instalacja fotowoltaiczna pozwala na pobieranie energii słonecznej i przekształcanie jej w elektryczną, niezbędną do obsługi urządzenia. Pod wiatami oświetlane są tablice z informacją pasażerską. Światło włącza się po zmierzchu i osiąga natężenie na poziomie 50 proc. Gdy ktoś wejdzie pod zadaszenia, rozświetla się do pełnej mocy.

Największą zaletą takiego rozwiązania jest ochrona środowiska naturalnego, bo taka wiat nie korzysta z prądu z sieci, a także oszczędności finansowe, bo przecież nie trzeba za niego płać. A przed ustawieniem wiaty nie buduje się przyłącza energetycznego więc nie trzeba później go utrzymywać.

W tym roku Zarząd Transportu Miejskiego planuje montaż dziesięciu wiat przystankowych z panelami fotowoltaicznymi. Pierwsze takie wiaty stanęły w 2019 r. na dwóch przystankach – wawerskim Trakt Lubelski Las 01 i północno-praskim Rzeszotarskiej 01. W następnym roku pojawiły się dwie kolejne – na Pradze-Południe na przystankach Perkuna 02 i Rozłucka 02. W ciągu dwóch lat oceniano funkcjonalność rozwiązania i okazało się, że jest ono odporne na czynniki atmosferyczne, w tym niskie i wysokie temperatury.

Na zielono

W sierpniu tego roku na dachach 20 wiat operator przystanków Warszawskiego Transportu Publicznego, firma AMS, wyłożył dywany z rozchodnika. Dzięki temu stały się one bardziej przyjazne pasażerom i środowisku natural-

nemu oraz lepiej wkomponowują się w przestrzeń miejską.

Rozchodnik ogranicza zapylenie powietrza o ok. 15-20 proc. i pochłania rocznie 7,3 kg dwutlenku węgla. W

upalne dni obniża temperaturę pod dachem o 3-5 stopni Celsjusza. W czasie deszczu magazynuje nawet 150 litrów wody, co przyczynia się do bardzo pożądanej retencji wody opadowej. Ro-

ślina dzięki długiemu okresowi kwitnienia sprzyja także owadom.

Roślinne dywany wyłożono na przystankach: na Bemowie na autobusowym Wrocławka 01; dziewięciu autobusowych na Mokotowie – Al. Lotników 05, Batumi 01, Chełmska 03, Góraszewska 01, Konduktorska 02, Metro Wilanowska 18, Metro Szczęśliwej 01 i 02 i Wołoska-Szpital 01 oraz jednym tramwajowym – Rondo Unii Europejskiej 03; na Pradze Południe na autobusowym Gdecka 02; we Włochach na dwóch tramwajowych Hynka 03 i 04; trzech tramwajowych na Woli – Magistracka 01, Młynarska 04 i PKP Wola 03, na Żoliborzu na wiacie autobusowej Elbląska 01 oraz tramwajowej Sady Żoliborskiej 04.

Po raz pierwszy rozchodnik wyłożono testowo w 2020 roku na dachu żoliborskiego przystanku Ks. Popiełuszki 02. Chciano sprawdzić, jak zniesie trudne warunki – wahania temperatury od ujemnej w zimie do kilkudziesięciu stopni „na plusie” latem, deszcz, śnieg, ale też suszę. Rośliny poradziły sobie doskonale i do dziś wyglądają równie dobrze jak rok temu. To właśnie przesądziło o wyborze rozchodnika jako rośliny przystankowej. Jest on niemal bezobsługowy – nie wymaga podlewania i nawożenia, a długo wygląda świeżo i estetycznie.

Papier niepapier

Zawsze aktualne, przejrzyste i pokazujące, za ile minut przyjedzie kolejny tramwaj – to główne zalety elektronicznych rozkładów jazdy, które pojawiły się na warszawskich przystankach.

Nowe rozkłady jazdy, oprócz tego że informują o godzinach odjazdów, mają też inne zalety. W odróżnieniu od tradycyjnych monitorów zużywają bardzo mało energii. Ich baterie wystarczają na pracę bez zasilania nawet przez siedem dni. Jest także możliwość podłączenia ich do paneli fotowoltaicznych. Ponieważ świecą delikatnie tylko w no-

cy, nie męczą wzroku. Ta zaleta jest znana tym, którzy czytają książki na czytnikach e-papierowych. Rozkłady jazdy wykorzystujące e-papier mogą być zmieniane centralnie z jednego miejsca, niemal od ręki. Są podłączone do sieci i dzięki temu ekipy przystankowe w przypadku zmiany rozkładu lub trasy nie muszą jeździć po mieście i wymieniać wydrukowanych na kartkach rozkładów. To mniej zużytego paliwa i zanieczyszczeń w powietrzu.

Pierwsze e-papierowe rozkłady jazdy Warszawskiego Transportu Publicznego działają już na przystankach tramwajowych Muzeum Powstania Warszawskiego i przy placu Zawiszy. Kolejne pojawią się przy stacji Metro Marymont i na ulicy Nowowiejskiej, przy al. Niepodległości. Tramwaje Warszawskie wraz z Zarządem Transportu Miejskiego instalują na początek sześć e-papierowych tablic. Każda z nich składa się z dwóch części – na pierwszej znajduje się szczegółowy rozkład jazdy linii tramwajowych z godzinami i minutami odjazdu kolejnych pojazdów. Na drugiej części jest dynamiczna informacja – za ile minut dokładnie przyjedzie tramwaj i w jakiej kolejności składki będą podjeżdżały na przystanek. Ta informacja jest odświeżana co kilkanaście sekund.

Testy nowego systemu potrwają kilka miesięcy. Najpierw zebrane zostaną opinie pasażerów o jego pracy i przydatności przy podróżach Warszawskim Transportem Publicznym. Trzeba też sprawdzić, jak wyświetlacze znoszą pracę w różnych warunkach atmosferycznych oraz jak sprawnie działa moduł aktualizacji informacji rozkładowych. Weryfikacji poddane zostanie także, co mogłaby zmienić stopniowa rezygnacja z tradycyjnych papierowych rozkładów i jak to wpływa na koszty, układanie i korygowanie rozkładów jazdy Warszawskiego Transportu Publicznego.

ztm.waw.pl

Jubileusz Warszawianki bez fanfar i czerwonych dywanów

Co im zostało z tych lat...

Na schodach prowadzących do dawnego kina Wars (dziś teatru WARSawy) utworzony w 1921 roku sławny klub, wiele zasłużony dla sportu polskiego, świętował 27 listopada swoje 100-lecie, połączone z 110-leciem stoleczności Polonii.

O bok obecnego prezesa KS Warszawianka – Jacka Zamecznika – stanął przed publicznością weteran Jerzy Piekarczyk, honorowy prezes tego drugiego klubu. Obaj mogą jedynie pogwarzyć o dawnej potędze, gdy wielosekcyjne jednostki sportowe miały rację bytu. Jubileuszową fetę uświetnili swoim przybyciem związani kiedyś mniej lub bardziej z Warszawianką lekkoatleci Tomasz Majewski (dwukrotny mistrz olimpijski w pchnięciu kulą), Marek Pławgo (w 2007 brązowy medalista mistrzostw świata w biegu na 400 metrów przez płotki) oraz Andrzej Świerczyński, olimpijczyk z Montrealu (rek. 10.28 na 100 m). Stawił się też niezmordowany trener i.a., 90-letni Edward Bugała. Zabrakło innego znakomitego szkoleniowca i.a. Jana Starościńskiego, który już przeniósł się do lepszego ze światów.

W 1921 Warszawianka powstała głównie z inicjatywy przedstawicieli dwu znakomych rodów warszawskich – Lothów i Luxenburgów, a inspiracją do jej założenia był konflikt, jaki powstał wśród piłkarzy Polonii, z którymi nie potrafiła się dogadać uzupełniająca ich drużynę młodzież Slavii. Miasto dało rozmawcom miejsce pod stadion przy ul. Wawelskiej, gdzie po wojnie rozlokowała się jednak Skra, a Warszawiance przydzielono w zamian teren na Skarpie Mokotowskiej. Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych powstał tam zaprojektowany przez zespół wybitnych architektów i plastyków piękny kompleks obiektów: stadion piłkarsko-lekkoatletyczny z boiskiem treningowym, hale sportowe, korty i odkryta pływalnia. W obrębie zrzeszenia Start zaczął działać Spółdzielczy Klub Sportowy Warszawianka, który jako po prostu KS usamodzielniał się po 1989 roku, ale też szybko popadł w prawny konflikt z miastem i po wieloletnich sporach o własność terenu przegrał przed sądem,

choć nie został eksmitowany. Żeby doszło do eksmisji, miasto musiałyby bowiem zwrócić Warszawiance 38 mln złotych poniesionych nakładów. No i taki stan przejściowy wciąż trwa.

Klub jest tylko bezużytecznym użytkownikiem terenów przy Merliniego i Piaseczyńskiej. Z tego względu 100-lecie Warszawianki to dla nas i powód do radości, i do zadumy – mówi Jacek Zamecznik. – W apogeum rozwoju naszego klubu prowadziliśmy aż 13 sekcji, mając wielu wybitnych sportowców. Nawet w okresie od igrzysk w Sydney do tegorocznych w Tokio zawsze zawsze reprezentowało Warszawiankę po kilku olimpijczyków. W tej chwili rozwijamy u nas tenis, lekkoatletykę, piłkę ręczną na poziomie I ligi oraz szermierkę, ale tylko w jednej bronii – szpadzie. W igrzyskach tokijskich wystąpili rekordzista Polski, jeden z najlepszych oszczepników świata Marcin Krukowski i dziesięcioboista Paweł Wiesiołek. Oni podtrzymują tradycje plotkarskich mistrzów – Elżbiety Bednarek-Zębrowskiej, Bożeny Nowakowskiej-Świerczyńskiej, Marka Pławgi, Artura Nogi, sprintera Andrzeja Świerczyńskiego, skoczka w dal Marka Chłudzkiego, który w 1976 roku jako junior skoczył w dal ponad 8 metrów, no i Kamili Skolimowskiej, w 2000 roku mistrzyni olimpijskiej w rzucie młotem. W dalszej perspektywie na gwiazdora zapowiada się młodszy brat Marcina, zaledwie 14-letni Roch, który 600-gramowym oszczepem rzucił już ponad 60 metrów – wylicza prezes Zamecznik. I dodaje:

Kilkanaście lat temu PZLA znalazł znaczne fundusze na zbudowanie nowego stadionu lekkoatletycznego Warszawianki. Mieliśmy już gotowy projekt, ale miasto nie tylko nie dołożyło ani złotówki, lecz nawet nie odpowiedziało na naszą prośbę w tej materii. W tej sytuacji nie mieliśmy innego wyjścia, jak tylko w miejscu podrujowanego obiektu sprzed lat wybudować cztery piłkarskie orliki, które wraz z dwoma innymi przynoszą nam istotny dochód, a jednocześnie dają szansę kopania piłki amatorom. Profity przynosi również wynajmowanie kortów, prowadzonych przez wyodrębniony klub tenisowy. Poza tym do

klubu płyną pieniądze z Parku Wodnego. No cóż, sam bardzo żałuję, że w miejscu, gdzie w pewnym momencie z urzędzeń i.a. pozostało tylko boisko do rzutów, na którym trenowała Kamila Skolimowska, nie powstał nowy stadion tartanowy, bo w Warszawie już prawie nie ma gdzie trenować lekkoatletyki.

My cały czas staramy się – na miarę możliwości – remontować i modernizować posiadane obiekty. Korzystnym wyjściem jest to, że szeroko rozbudowanym zespołem kortów administruje firma Platan i w związku z tym nie ponosimy jakichkolwiek kosztów ich utrzymania – wyjaśnia Jacek Zamecznik, związany z klubem od 1960 roku.

Mimo chłodnych relacji z władzami miasta prezes Warszawianki docenił gest ratusza, jakim okazał się adresowany do sportowców klubu list gratulacyjny z okazji 100-lecia, podpisany przez prezydenta Rafała Trzaskowskiego. Trudno bowiem nie mieć szacunku dla dokonania wielu pokoleń budujących pozytywny wizerunek tego klubu. Przypomnieć zatem wypada, że przed wojną Warszawianka mogła być dumna z olimpijskich medali Janusza Kucocińskiego (złoto na 10 000 m w Los Angeles 1932) i Stanisława Walasiewicza (srebro na 100 m w Berlinie 1936), jak również z wybitnych osiągnięć sprintera Aleksandra Szenajcha, długodystansowca Stanisława Petkiewicza, oszczepnika Eugeniusza Lokajskiego i dziesięcioboisty Witolda Geruty. Prominentnymi członkami klubu byli też szablisi Tadeusz Friedrich i Marian Suski, kolarze Józef i Mieczysław Kapiakowie, łyżwiarz szybki Janusz Kalbarczyk. Po wojnie błyszczeli w Warszawiance szermierze – wiceministrz świata w szabli, dwukrotny medalista olimpijski Emil Ochrya i kolejny medalista (w szpadzie) Michał Butkiewicz. Błyszczeli również siatkarze – Aleksander Gediga, Bohdan Tomaszewski, Lech Zagumny i Mirosław Rybaczewski. Międzynarodową klasę osiągnęli tenisisci – Mieczysław Rybaczuk, Marta Domachowska, Alicja Rosolska. Swego czasu tłumy widzów przychodziły na tenisowy turniej J&S Cup, w którym grały Venus Williams, Kim Clijsters, Justine Henin-Hardenne, Świętana Kuzniecowa. Mocna przed wojną dru-

Stoją od prawej: prezes Warszawianki Jacek Zamecznik, honorowy prezes Polonii Warszawa – Jerzy Piekarczyk i autor wykładu na temat historii tego pierwszego klubu – dr Robert Gawkowski.

żyna piłkarska po wojnie występowała głównie na szczeblu III ligi, mając jednak w swoich szeregach tak wybitnych graczy jak Stanisław Hachorek, Marceli Strzykowski, bramkarze Jerzy Grom i Zbigniew Pociółko.

Przez dziesiątki lat, zwłaszcza za czasów trenera Jacka Zglinickiego, klubową wizytówką byli piłkarze ręczni, między innymi: Marek Nowakowski, Marek Kordowiecki, Rafał Kuptel, Piotr Obirusiewicz i wreszcie Grzegorz Tkaczyk i niezastąpiony bramkarz Sławomir Szmal.

Preszłość Warszawianki jest na pewno bardziej imponująca niż teraźniejszość. Z okazji 100-lecia wypada więc życzyć klubowi, by przede wszystkim nie podzielił losu Gwardii, którą – na mocy decyzji państwowej – uprzątnięto nagle z powierzchni ziemi, wyrzucając na bruk ponad 1000 sportowców i zostawiając przy Raclawickiej straszącą ludzi ruinę.

Maciej Petruczenko

Szanowni Państwo,

Zawodnicy i Trenerzy Klubu Sportowego „Warszawianka”

Historia warszawskiego sportu to wielka księga wypełniona kartami wspaniałych wrażeń i historycznych, lecz ciągle żywych sportowych osiągnięć. Znaczna część tej niezwykłej księgi – trwale wpisana w warszawską pamięć – tworzą zawodnicy i trenerzy Klubu Sportowego Warszawianka – Klubu, który obchodzi w tym roku 100-lecie istnienia.

Z tej okazji pragnę bardzo gorąco podziękować Państwu za ogrom pracy jaką włożyliście w osiągnięcia sportowe i rozwój warszawskiego sportu. Moc sportowej Warszawy to zarazem Wasze obecne wyniki sportowe, jak również zdobyte laury w przeszłości.

W imieniu władz stolicy pragnę raz jeszcze podkreślić jak ważne jest dla nas Wasze sportowe zaangażowanie. To Wy – Zawodnicy i Trenerzy z pełnym oddaniem reprezentowaliście godnie barwy stolicy na wielu ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach sportowych. Swoją postawą niejednokrotnie pokazywaliście, że mimo trudności jesteście w stanie dumnie reprezentować nasze Miasto i sięgać po najwyższe sportowe wyróżnienia.

Zdobyte tytuły, medale napawają nas dumą i pozwalają wierzyć, że ciężką pracą i systematycznością można osiągnąć wspaniałe wyniki. Właśnie za taką postawę, niejednokrotnie pełną wytrwałości, chciałbym Państwu złożyć serdeczne podziękowania. Ta postawa pozwoliła Wam na osiągnięcie tego, co niektórym wydaje się nieosiągalne.

Głęboko wierzę, że Wasza ciężka praca będzie miała wpływ na dalszy rozwój sportu nie tylko w Warszawie, ale również na arenie krajowej i międzynarodowej w przyszłości.

Życzę Państwu kolejnych, wspaniałych lat działalności na rzecz warszawskiego sportu oraz największych, niezapomnianych sportowych sukcesów pozostaje

*Z wianami...
Rafał Trzaskowski*

Nowy stadion z trybunami, hala sportowa, Centrum Wspierania Sportu, plac miejski z fontanną i kawiarniami – tak będzie wyglądał Ośrodek Polonia przy Konwiktorskiej 6. Prezydent m.st. Warszawy Rafał Trzaskowski podpisał umowę na projekt kompleksu sportowego Polonia.

– Ośrodek Polonia będzie oczywiście przede wszystkim ważnym punktem na sportowej mapie Warszawy. Cieszę się, że będzie służył także warszawskiej młodzieży – nie tylko z okolicznych szkół 223 i 158. Ale po przebudowie Polonia stanie się też otwartą, zieloną przestrzenią, z której będą korzystać warszawianki i warszawiacy – powiedział

Ośrodek Polonia zyska nowe oblicze

prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski.

Wartość podpisanej umowy to 13 milionów złotych netto. W ramach tej kwoty firma projektowa JSK Architekci nie tylko przygotuje projekt kompleksu sportowego, ale także będzie nadzorować jego budowę. Końcowy projekt zostanie przedstawiony najpóźniej w listopadzie 2023 r.

Zadaniem architektów będzie zaprojektowanie stadionu piłkarskiego z trybunami dla ok. 15,5 tysiąca kibiców, hali sportowej dla 2 tys. kibiców, Centrum Wspierania Sportu – w którym znajdują się powierzchnie uzupełniające główne funkcje kompleksu sportowego – oraz parkingu podziemnego na ponad 700 miejsc. Nieodłącznym elementem projektu będzie też fontanna i plac miejski pełen zieleni.

– Chciałbym podkreślić wagę dzisiejszego wydarzenia. Realizujemy konsekwentnie obiecaną przez nas w tym miejscu rewitalizację całej bazy sportowej przy ul. Konwiktorskiej. Ostat-

nie miesiące były poświęcone wyjątkowym przygotowaniom do przeprowadzenia tej inwestycji w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, a także właśnie negocjacje warunków umowy z JSK Architekci – powiedziała wiceprezydentka m. st. Warszawy Renata Kaznowska.

Udało się spełnić oczekiwania środowiska koszykarskiego, ponieważ hala sportowa, która początkowo planowana była dla 1,2 tys. kibiców zostanie zaprojektowana tak, aby pomieścić ich aż 2 tys. Dzięki temu w przyszłości spełni wymogi licencyjne Polskiej Ligi Koszykówki do gry w ekstraklasie mężczyzn.

Kompleks sportowy Polonia będzie realizowany w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Miasto przeprowadziło testy rynkowe, które wykazały, że jest zainteresowanie taką inwestycją i zaangażowaniem się w jeden z największych projektów infrastrukturalnych w warszawskim sporcie w najbliższych latach. Partner prywatny be-

dzie odpowiedzialny za budowę kompleksu, a następnie utrzymanie techniczne. Dziś Ośrodek Polonia pozostaje w rękach Stołecznego Centrum Sportu Aktywna Warszawa.

W konferencji prasowej, zorganizowanej w związku z podpisaniem umowy, wzięli udział: Rafał Trzaskowski – prezydent m. st. Warszawy, Renata Kaznowska – wiceprezydent m. st. Warszawy, Sławomir Potapowicz – wiceprzewodniczący Rady m. st. Warszawy, Bartłomiej Dryl – członek zarządu Polonii Warszawa S.A., Łukasz Tuszyński – prezes zarządu SKK Polonia Warszawa, Jakub Górski – przewodniczący Rady Nadzorczej KKS Polonia Warszawa. Na Konwiktorską 6 przybył także Jerzy Piekarczyk, honorowy prezes Polonii, który podziękował władzom Warszawy za to, że na Polonii zachodzą zmiany.

W Warszawie inwestycji sportowych wciąż przybywa, a w ręce mieszkańców trafiają kolejne nowoczesne obiekty.

ZAPRASZA NA

Mikołajki

- ★ zrób zakupy za min. 100 zł.*
- ★ zrób zdjęcie z Mikołajem
- ★ rzuć do celu i wygrywaj
- ★ odbierz prezent

Sobota 4.12

w godzinach:
11.00 - 17.00

*nie dotyczy zakupów dokonanych w hipermarkecie E.Leclerc, La Cave, Baguette & Co oraz zakupu alkoholu i papierosów.

E.Leclerc HIPERMARKET
URSYNÓW

Oferta ważna od 01.12 do 06.12.2021 r.

ZESKANUJ KARTĘ *bonus*

trzecia zabawka*

-50%

*rabat dotyczy trzeciego najtańszego produktu z grupy zabawek zakupionego w jednej transakcji w której zeskanowano kartę Bonus. Oferta dla klientów posiadających program Bonus E.Leclerc.

E.Leclerc
HIPERMARKET
URSYNÓW

foto.e-leclerc.pl leclerc.pl

Hipermarket czynny
pon. - sob.: 7.00 - 22.00
niedz. handlowa: 7.00 - 22.00

Hipermarket Warszawa Ursynów
ul. Ciszewskiego 15
róg Komisji Edukacji Narodowej
tel. (22) 389 86 00
www.eleclerc.pl

dojazd autobusami:
192, 179, 185, 193, 195, 209, 148, 503, 166 stacja metra: Stokłosy, Imielin

GALERIA
KEN
CENTER

[f galeriakencenter](https://www.facebook.com/galeriakencenter)

Galeria czynna
pon. - sob.: 10.00 - 21.00
niedz. handlowa: 10.00 - 20.00